

Dünyada Gıda İsrافی
Prof.Dr.Şükrü Karataş
İstanbul Aydın Üniversitesi Gıda Araştırma ve Uygulama Merkez Müdürü

Gıda israfı Türkiye’de ve Dünya’da çözülmesi gereken sorunların başında gelmektedir. Dünya nüfusunun dokuzda birinin açlıkla mücadele ettiği ve 805 milyon insanın kronik açlık sınırında yaşadığı günümüzde gıda israflarına alternatif çözüm önerileri aranmaktadır. Bunlardan bir tanesi son kullanma tarihi geçmiş ancak güvenilirlik olarak kullanımına yetkili kurullar tarafından onay verilmiş gıda ürünlerinin çok ucuz fiyatla halkın arzına sunulmasıdır.

ABD, Danimarka, İngiltere ve Fransa gibi bazı batı ülkelerinde son zamanlarda “son kullanma tarihi geçmiş ürünlerin satıldığı” marketler çok rağbet görmeye başladı. Danimarka’da bu sistem o kadar ilgi gördü ki, bir kaç market daha açıldı. ‘Gıda Outlet’ gibi nitelendirilebilecek bu marketlere ürünler , sağlık açısından tehlike yaratmadığı bilimsel olarak yetkili kurullar tarafından tespit edildikten sonra satışa sunulmaktadır.

Danimarka’da açılan ve daha çok yardım kuruluşu niteliğinde olan bu markette en iyi kullanma tarihleri geçmiş ancak son kullanma tarihleri geçmemiş gıda maddeleri yarı fiyatına satılıyor. Kopenhag’daki bir yardım kuruluşunca başlatılan bu süpermarkette en iyi tüketilme tarihini dolduran gıda maddeleri yetkili kurulların denetiminden sonra yeniden satışa sunuluyor. Bu süpermarkette kullanma tarihi geçmiş gıda ürünlerine ikinci bir raf ömrü biçiliyor. Amara McLaughlin/CBS News, December 4 yaptığı açıklamada kullanma tarihi geçmiş gıda maddelerine ikinci bir raf ömrü verilerek gıda maddelerinin çöpe atılmak yerine daha ucuz fiyata tüketiciye satıldığını belirtmektedir. Kanada’da her yıl 31 milyar dolarlık gıda maddesi çöpe atılıyor. **Türkiye** Fırıncılar Federasyonundan (TFF) derlenen bilgilere göre, **Türkiye’de** günlük üretilen 82 milyon ekmeğin 77 milyon 340 bini tüketilirken 4 milyon 600 bini çeşitli nedenlerle **israf** edilerek çöpe atılmaktadır.

Birleşmiş Milletler verilerine göre her yıl 1.3 Milyar ton yiyecek çöpe atılıyor ve bu çöpe giden gıda maddelerinin yalnızca dörtte birini geri dönüştürebilsek dünyada açlık sorunu sona erer. Bugün dünyada 805 milyon insan , dünya nüfusunun dokuzda biri kronik açlık sınırında yaşamaktadır. Bunların %60 ını kadınlar oluşturmaktadır. 5 Yaş altı yaklaşık 5 milyon çocuk her yıl yetersiz beslenmeye bağlı sebeplerden dolayı yaşamını yitirmektedir. Az gelişmiş ülkelerde her 10 çocuktan 4 ü vücut ve beyin gelişimini ve fonksiyonlarını engelleyecek şekilde yetersiz ve kötü beslenmektedirler. Dünyanın en zengin ülkelerinden A.B.D.de bile nüfusun %14.3 ü (her 7 Amerikalıdan biri) yetersiz beslenmektedir.

Gıdaların son kullanma tarihleri gıda maddesinin bozulmasının sağlık veya güvenirligi etkilemese bile tüketicinin kabulünü etkilediği gıda maddeleri için geçerlidir. Ürünün son satış gününde veya depolardan geri çekilme gününden sonra, gerekli güvenirlilik analizleri yapılarak, sağlıklı olanları, belirli bir süre daha tüketiciler tarafından tüketilebilir. Bu süre içinde kullanma veya kullanmama kararının tüketiciye bırakılması için , “en iyi kullanma tarihi” (best if used by) veya “kullanma tarihi” (use by date) gibi tarihler de verilebilir.

Gıda israfı Türkiye’de ve Dünya’da çözülmesi gereken sorunların başında gelirken, gıda israfını sifıra indirmek için okullarda veya ülke genelinde kampanyalar yapılması, kamu spotları oluşturulması gerekliliği vurgulanmalıdır. Buna ek olarak her şey dahil otellerde yapılan gıda israfına yeni bir düzenleme getirilmelidir.